

1. สถานการณ์ภายในประเทศ

1.1 การผลิต

- สิ้นสุด ม.ค.62 มีฟาร์มปลานิลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 2,886 ฟาร์ม และฟาร์มที่ได้มาตรฐาน SL (Safety level) จำนวน 27,739 ฟาร์ม คิดเป็น 9.2% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด (335,441 ฟาร์ม) (กลุ่มพัฒนาระบบคุณภาพแหล่งผลิต, กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด, กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)
- ม.ค.62 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 21,273 ตัน เพิ่มขึ้น 21.4% จากเดือนก่อน และเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีก่อนผลผลิตลดลง 11.9% เนื่องจากสถานการณ์ราคาปลานิลตกต่ำ ส่งผลให้การผลผลิตปลานิลลดลง (กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

1.2 ราคาปลานิล

- ม.ค.62 ราคาปลานิลหน้าฟาร์ม ภาคกลาง ขนาดใหญ่ 41.07 บาท/กก. ขนาดกลาง 39.87 บาท/กก. และขนาดเล็ก 27.71 บาท/กก. ทุกขนาดปรับตัวเพิ่มขึ้น 2.8%, 16.3% และ 4.3% เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)
- ม.ค.62 ราคาขายส่ง ขนาดใหญ่ 49.65 บาท/กก. ขนาดกลาง 39.81 บาท/กก. และขนาดเล็ก 29.52 บาท/กก. โดยขนาดใหญ่และขนาดเล็กปรับตัวลดลง 0.7% และ 6.3% ขณะที่ขนาดกลางเพิ่มขึ้น 2.1% เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (ตลาดไท)
- ม.ค.62 ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพฯ ขนาดใหญ่ 71.26 บาท/กก. และขนาดกลาง 64.07 บาท/กก. ทุกขนาดปรับตัวเพิ่มขึ้น 0.8% และ 1.8% เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (กระทรวงพาณิชย์)

1.3 การค้าต่างประเทศ

● การส่งออกปลานิล

- ม.ค.-ธ.ค. 61 ไทยส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ 10,848.5 ตัน มูลค่า 393.3 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 86.5% และ 14.1% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกแยกตามผลิตภัณฑ์ คือ ปลาทั้งตัวแช่แข็ง 78.4% ปลานิลสดแช่เย็น 12.4% ปลามีชีวิต 5.2% และเนื้อปลาแช่แข็ง 4.0% ตลาดหลัก คือ กลุ่มตะวันออกกลาง 40.7% กลุ่มอาเซียน 17.9% กลุ่มยุโรป 16.5% สหรัฐฯ 9.9% ไต้หวัน 5.4% กลุ่มแอฟริกา 4.4% และอื่นๆ 5.2% ตามลำดับ

● การนำเข้าปลานิล

- ม.ค.-ธ.ค. 61 ไทยนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ 1,137.1 ตัน มูลค่า 135.2 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 145.9% และ 107.4% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยมีรูปแบบนำเข้าเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็ง 86.2% และปลาทั้งตัวแช่แข็ง 13.8% ส่วนใหญ่นำเข้าจากกลุ่มอาเซียน 41.0% จีน 39.4% ไต้หวัน 19.5% และเกาหลีใต้ 0.1% ตามลำดับ

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและนำเข้า

(ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท)

เดือน/ปี	การส่งออก		การนำเข้า	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ธ.ค. 60	382.3	19.6	31.7	4.8
พ.ย. 61	770.1	28.6	92.2	12.0
ธ.ค. 61	806.7	31.8	89.2	9.2
%Δ ธ.ค. 60	111.0%	62.2%	181.4%	91.7%
%Δ พ.ย. 61	4.7%	11.0%	-3.2%	-23.1%

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กรมประมง

2. สถานการณ์ภายนอกประเทศ

2.1 การผลิต

- ผลผลิตปลานิลโลกในปี 2559 จำนวน 6.68 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 4.4% จากปีก่อน เป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 5.89 ล้านตัน (88.2%) และจากการจับ 0.79 ล้านตัน (11.8%) ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 4.29 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วน 64.2% ของผลผลิตปลานิลโลก (FAO, November 2018)

2.2 การตลาดและการค้า

- การส่งออกของจีนในปี 2561 ปริมาณ 444,700 ตัน คิดเป็นมูลค่า 1,379.2 ล้านดอลลาร์ เพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่า ร้อยละ 9.3 และ 11.7 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยส่งออกในรูปแบบเนื้อปลานิลแช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมาเป็นปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง ร้อยละ 30.4 และเนื้อปลานิลฟิลเล ร้อยละ 25.3 ซึ่งรูปแบบปลานิลแช่แข็งส่งออกไปยังตลาดแอฟริกาเพิ่มขึ้น แต่ส่งออกไปยังตลาดสหราชอาณาจักร ทั้งรูปแบบเนื้อปลาแช่แข็งและปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง สำหรับเนื้อปลานิลแช่แข็งแช่แข็งส่งออกไปยังตลาดสหรัฐฯ เม็กซิโก และตลาดแอฟริกา เพิ่มขึ้นร้อยละ 10, 73 และ 76 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (INFOFISH Trade News, No. 2/2019)
- USA เป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก ม.ค.-พ.ย. 61 ปริมาณ 162,813.8 ตัน มูลค่า 596.4 ล้านดอลลาร์ ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง 1.3% และ 2.4% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบการนำเข้าดังตาราง :

สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2561 (ม.ค.-พ.ย.)

หน่วย : ร้อยละ

ลำดับที่	1. Tilapia Fillet Frozen	2. Tilapia Fillet Fresh	3. Tilapia Frozen	4. Tilapia Fresh	5. Tilapia Meat Fresh
ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า
1	จีน 55.51	โคลัมเบีย 7.79	จีน 7.26	เม็กซิโก 0.38	ไต้หวัน 0.02
2	อินโดนีเซีย 6.13	ฮอนดูรัส 6.76	ไต้หวัน 3.06	โคลัมเบีย 0.19	
3	ไต้หวัน 1.29	คอสตาริกา 4.44	เวียดนาม 0.47	บังกลาเทศ 0.13	
4	เม็กซิโก 1.27	เม็กซิโก 1.06	ไทย 0.17	เม็กซิโก 0.10	
5	ฮอนดูรัส 0.48	เอกวาดอร์ 0.62	อื่นๆ 0.10	ฮอนดูรัส 0.08	
6	มาเลเซีย 0.38	อื่นๆ 1.54		อื่นๆ 0.14	
7	อื่นๆ 0.63				
รวม	65.69	22.21	11.06	1.02	0.02

ที่มา : www.st.nmfs.noaa.gov

3. ปัญหาอุปสรรค

- เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย ขาดแคลนเงินทุน จึงยังคงมีการเลี้ยงรูปแบบเดิมและขาดทักษะในการแปรรูปและการตลาด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้น้อย
- การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องราคาจำหน่ายผลผลิต เนื่องจากขาดทักษะการจัดการด้านการตลาดในเชิงธุรกิจที่ต้องบริหารการผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ
- การผลิตยังขาดระบบบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล ตลอดจนถึงกระบวนการเลี้ยงปลานิล

4. แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค

- จัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ Smart Farmer เพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- จัดทำโครงการระบบส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) 2562 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยกระดับมาตรฐานฟาร์มให้ได้ GAP เพิ่มขึ้น การเพิ่มมูลค่าสินค้าประมง การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร รวมถึงมีการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

